СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИКІВ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXX. Число 295. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 20. грудня, 1922.

VOL. XXX. No. 295. Jersey City, N. J., Wednesday, December 20, 1922. THREE CENTS

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ! Прийміть сейчас участь в боротьбі проти польського наїзду у Східній Галичині, жертвами на Фонд Негайної Допомоги!

ГУБЕРНАТОРИ СТЕЙТІВ БУДУТЬ ПОМАГАТИ ГАРДИНГОВИ ВИКОНУВАТИ ПРОГИБІЦІЙНИЙ ЗАКОН

ВАШІНГТОН, 18. грудня. — Нині відбулася тут конференція межи президентом Гардингом та губернаторами стейтів. Конференція відносилася головно до виконування прогибіційного закона. Губернатори обіцяли президентови поміч в сій справі.

Підчас дискусії над виконуваннем закона ріжно губернатори висказували розбіжні думки про закон. Межи инчими губернатор стейту Меріленд заявив, що він вважає закон неможливим до виконання, бо ціле населенне його стейту противиться законови.

УРЯД ЩЕ НЕ ЗРАДЖУЄ СВОЇХ ПЛЯНІВ ЩОДО ПОМОЧИ ЕВРОПІ

ВАШІНГТОН, 18. грудня. — В урядових кругах все ще йде дискусія над тим, яку форму має прибрати допомога Европі.

Уряд не виявляє ще ніяких плянів, хоча урядники дають до пізнання, що заким Німеччина буде могти дістати позичку в Злучених Державах, мусить наперед полагодитися справа военного відшкодовання, яке Німеччина заплатити в силі. Власне над сим питаннем, яку суму може Німеччина заплатити, уряд найбільше займається.

ХОЧУТЬ УСТАЛИТИ ЦІНУ ДОЛЯРА

ВАШІНГТОН, 18. грудня. — Перед банковим комітетом палати послів зявився нині Ервинг Фишер, професор Єльского університету, та дораджував комітетови поробити старання усталення курсу американського доляра.

Проф. Фишер заявився за проектом мерилендського конгресмена Голдсборо, який був внесений перед конгрес якийсь час тому назад. Фишер виказував, що найбільшою потребою теперішної межинародної торговлі є здержанне спадку та зросту ціни, словом, здержанне вагання в ціні. Ваганне мусить когось скривдити. Справедливість вимагає, аби вартість гроша була усталена.

ПРОТИВНИКАМ КОРАБЕЛЬНОГО ЗАКОНА НЕ ВДАЄТЬСЯ ЇЇ ЗІПХНУТИ НА ДРУГИЙ ПЛЯН

ВАШІНГТОН, 18. грудня. — Противникам корабельного закона не вдалося перевести свій замір підставити на його місце проект помочи для фармерів.

Хоча до голосовання над корабельним проектом ще не прийшло, все таки дебата над проектом забрала конгресови майже ввесь день, так що фармерський законопроект навіть не прийшов на порядок дня.

АҐІТАЦІЯ ПРОТИ ФАРМЕРСЬКОГО ЗАКОНА

ВАШІНГТОН, 18. грудня. — Перед банковим комітетом сенату зявився Лефінґвел, бувший заступник міністра скарбу, та заявив, що фармери під сю пору потребують не легкого кредиту, якого вони мають досить, але средств до належитого позбування своїх виробів.

ПІДВИСШЕННЄ ЗАПЛАТИ

АТЛЕНТИК СИТІ, 18. грудня. — Юнія відливачів зеліза заключила тут нову умову з представниками товариства фабрикантів відливаного зеліза, на основі котрої 50,000 робітників, працюючих в фабриках членів товариства, мають дістати загальну підвишку заплати о 6 процент. Ся підвишка буде виносити яких 50 центів на день.

ІЗ ПРОЦЕСУ ЗА МАСАКРУ СКЕБІВ

МАРІОН, Илинойс, 18. грудня. — Нині почався другий тиждень процесу в справі геринської масакри скебів дня 22. червня с. р. Цілий день зійшов знова на переслуханнє свідків, покликаних прокураторією.

Кромі загальних описів кровавих сцен масакри переслуханнє принесло лишень одну замітну подробицю, коли один свідок, др. Щипман, призвав, що він бачив одного з обжалованих, Джова Карнеґі, як одного з тих, що стріляв до лежачого на землі тіла скеба Говарда Гофмена. Сей самий свідок згадав в своїх зізнаннях також других обвинених. Запитаний, чому він не станув в обороні нападених скебів, свідок заявив, що він боявся зробити се.

Оборона ще раз заявила, що вона предложить опісля докази, що обжаловані зовсім не були на місци, на котрім вони малиби бути після зізнань свідків прокураторії.

ВИКОЛІЄННЄ ЗЕЛІЗНИЦІ

На стації Гайд Парк недалеко від Бостону, Месечузетс, вилетів зі шин поїзд зелізниці Ню Йорк, Ню Гейвен енд Гартфорд Рейлровд. Наслідком виколієння льокомотива та тендер перевернулися, але десять пасажирських возів лишилося на шинах. Від катастрофи було ушкоджених 10 осіб, з них машиніст та пічкур тяжко.

З ПРОЦЕСУ ЗА ГЕРИНСЬКУ МАСАКРУ СКЕБІВ

МАРІОН, Илинойс, 16. грудня. — Підчас дальшого перебігу розправи за масакру скебів в Герин зізнавав фармер Гудман, котрий бачив коло своєї фарми товпу з яких 500 душ, як вона вела зі собою 40 плінників та радилася, що з ними робити. Один мущина, з рушницею в руці, радив їх перебити до ноги, щоби в той спосіб „винищити накоренок", а другий член товпи, відай якийсь юнійний урядник, противився тому, на тій основі, що се пошкодилоби робітничій юнії.

Ще трох свідків пізнало трох обжалованих яко таких, що в день масакри ходили з рушницями в руках.

РУХ ЗА ТВЕРЕЗОСТЮ СЕРЕД СТУДЕНТІВ

Студенти Веслійського університету в Мидлтави, Конектикат, ухвалили трома четвертини всего студенства почати рішучу кампанію за тверезостю серед студентів.

На будуче студенти зобовязуються не вживати ніяких алькоголічних трунків підчас цілого часу науки, себто за винятком свят та вакацій. Заборона відноситься не лишень до шкільних будинків, але й до цілого міста, де лежить їх школа.

Студент, якого переловлять на пиятиці, буде остро покараний самими студентами. Судити має спеціяльний суд, зложений із сімох студентів найвисшої кляси, котрих для сього установить президент університету. Для осудження студента треба пять голосів сього суду.

Карою за першу провину буде втрата голосу в студентськім тілі та втрата права бути вибраним до студентських організацій або до студентських спортових підприємств. Коли виновника спіймають в друге, суд припоручить його колеґії професорів для вигнання зі школи.

НАВІЗНО НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ПОЧТІ

Головний почтовий уряд у Вашінгтоні видав заяву, що до почтових урядів навезено перед святами тілько посилок, що зелізниці не можуть як слід сеї почти розіслати. На домаганнє почтового уряду зелізниці попереміняли в почтові вози навіть ледові вагони та вози для перевозу зелізничих робітників, а мимо сього й се показується за мало.

ПОГИБ ВІД ВЛАСНОЇ РУШНИЦІ

Ервинг з Гарисона, Ню Йорк, вибрався зі своїм шваґром на польованнє. По дорозі йому захотілося курити, і він підняв праву ногу, щоби зачеркнути сірника. При тім він вдарив нехотячи ногою по язичку рушниці. Рушниця випалила, і цілий ладунок попав нещасному в черево. Шваґер взяв раненого на плечі та доніс до найблизчої дороги, звідки переїзджаючий припадково тоді автомобіль забрав його до шпиталю. В шпитали він помер ще того самого дня.

САМОВБИЙСТВО МУЖА ЧЕРЕЗ ЖІНКУ

В Ню Йорку поповнив в неділю самовбийство мадярський іміґрант Стефан Сурань. Причиною самовбийства мало бути непорозуміннє з женою. Кілька місяців тому Сурань виїхав був до Угорщини, звідки він іміґрував був до Америки ще перед війною. Повернувши зі старого краю перед кількома днями, він не застав дома жінки. Хтось сказав йому, що жінка живе в своєї сестри. Сурань зараз вибрався до сестри і тут під загрозою револьвера казав собі сказати, де живе жінка. Сесра не могла сказати нічого певного про місце побути жінки, а, боячися що Сурань врозяренню готов ужити револьвера, повідомила найблизчу поліційну стацію. Сурань сейчас забрався домів, і тут покінчив життє вистрілом револьвером у висок. Відкрила його труна поліцію, котру повідомила жінка десперата, що вона чула в своїй комнаті револьверовий вистріл. Жінка говорила поліції, що вона жила в сусідів один поверх низче під мешканнем, котре наняв був її муж. Звідти вона й чула вистріл в своїм мешканню.

ЗАТОНУВ КОРАБЕЛЬ З УСІМИ МОРЯКАМИ

Минувшої середи затонув на Озері Супіріор перевозовий корабель „Рілайєнс", що належав до одної паперової компанії. З 27 моряків корабля досі не вратовано ні одного. Побоюються, що всі вони погибли підчас катастрофи.

СМЕРТЬ ВОСКРЕСИТЕЛЯ ГЕБРЕЙСЬКОЇ МОВИ

ЄРУСАЛИМ, Палестина, 17. грудня. — В суботу, дня 16. грудня, помер тут звісний на весь світ жидівський учений Елісар Бен-Ягуда, котрого загально називають воскресителем гебрейської мови, бо се головно завдяки його заходам стара гебрейська мова, якими писані святі книги Жидів, стала назад живою мовою Жидів, живучих в Палестині, ба навіть богато Жидів по других краях світа.

В своїй праці воскресення мови він найшов немало трудностей: треба було стару, по части вже забуту, а на всякий случай віками не розвивану мову примінити до новочасних вимогів через доданнє нових слів, потрібних на означеннє нових умов модерного життя. Він був також автором богато наукових творів в гебрейській мові, а на кілька літ перед смертю почав видавати гебрайською мовою великий лексикон, котрого до його смерти вийшли десять томів. Він жив якийсь час в Злучених Державах, але з початком війни перебрався до Палестини. Його приклонники збирали в Злучених Державах ювилейний дар Бен-Ягуда, щоби вибудувати йому дім; заки дім вибудовано, учений помер. Його похорони були найбільшою жалобою, яку колинебудь Палестина бачила; на них було 30.000 народа.

ОДЕСА ҐУБЕРНІЯЛЬНИМ МІСТОМ.

Український „совнарком постановив назначити Одесу ґуберніяльним містом злучених губерній Николаївської й Одеської.

ЧІЧЕРІН ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ, ЩОБ ДАРДАНЕЛЯМИ УПРАВЛЯЛА РАДА 12 ДЕРЖАВ, І ЩОБ ЧОРНЕ МОРЕ БУЛО ЗАМКНЕНЕ

ЛОЗАННА, Швайцарія, 18. грудня. — Московський большевицький комісар закордонних справ, Григорій Чічерін, предложив нині комісії близкосхідної конференції, яка займається вирішенням міждержавного становища Дарданельського проливу, плян, на основі якого Дарданелі оставали би під управою ради, в котрій засідали би представники 12 держав.

Се було би шість держав, що граничать з Чорним морем, а кромі того: Злучені Держави, Англія, Італія, Німеччина, Франція і Японія.

Ся рада мала би віддати заряд над Дарданелями Туреччині.

Кромі того Чічерін заявився, аби Чорне море проголосити замкненим морем для военних кораблів всіх держав, з виїмкою чорноморських.

ТУРЕЧЧИНА ПРОТИ СУВЕРЕННОСТИ ЛІҐИ НАРОДІВ НАД НАЦІОНАЛЬНИМИ МЕНЬШОСТЯМИ В ТУРЕЧЧИНІ

ЛОЗАННА, Швайцарія, 18. грудня. — Турецька делегація заявила нині на близкосхідній конференції, що Туреччина ніколи не згодиться на те, аби другі держави через Лігу Народів виконували суверенність (зверхність) над національними меньшостями в Туреччині. Натомісць вона згодиться признати сим національним меньшостям як найдальше ідучі права і свободи, але під суверенностю Туреччини.

ІРЛЯНДСЬКІ ПОВСТАНЦІ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ НОВУ БОРОТЬБУ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 18. грудня. — Републиканські повстанці поперетинали телеграфічні получення між Корком, Лімериком, Вотерфордом і другими місцевостями.

Вгадують, що се заповідь нової боротьби републиканців проти ірляндської влади.

МИР ЧИ ВІЙНА В ІРЛЯНДІЇ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 18. грудня. — Ірляндське населенне вже перемучене безупинною війною повстанців і тому голосно заявляється за помиренням їх з ірляндською владою. Скрізь по Ірляндії слідний мировий настрій, та проте повстанці не кидають дальших приготовань до громадянської війни, яка може вибухнути наново великим полуміням.

ГРАФ ЗАМОЙСЬКИЙ МАЄ НАДІЮ

ПАРИЖ, 18. грудня. — Тутешній польський посол, вшехполяк і приятель Падеревського, граф Іван Замойський, котрий повалився при виборі польського президента дня 9. с. м., тепер, як кажуть його приятелі, має надію на вибір при новому виборі.

Польський сойм і сенат скликано для вибору президента на 20. с. м., але кажуть, що до вибору прийде щойно за кілька днів. Поспіх, як кажуть, не потрібен, бо покищо чинности президента сповнює голова сойму, Мацей Ратай, а після конституції вибір має відбутись до 30 днів.

НЕВЯДОМСЬКИЙ МАЄ СТАНУТИ ПЕРЕД ВОЄННИМ СУДОМ У ВАРШАВІ

ВАРШАВА, столиця Польщі, 18. грудня. — Польський маляр Невядовський, котрий замордував першого польського президента Нарутовича, є капітаном в польській армії і має стати за злочин убийства перед военним судом у Варшаві.

НАРУТОВИЧ ОСТАВИВ ДВОЄ ДІТИЙ

ВАРШАВА, 17. грудня. — Покійний Нарутович оставив двоє дітий, 16 літню дочку, і 20-літнього сина, котрий учиться музики в Цюріху у Швайцарії.

ШУКАЮТЬ ВИННОГО... В АМЕРИЦІ

МІНХЕН, Баварія, Німеччина, 18. грудня. — Тут появились фантастичні чутки, що американський міліонер Генрі Форд дає гроші німецьким фашістам, котрі ведуть боротьбу проти німецької републики і проти Жидів.

Німецька влада звернулась із запитом до американської амбасади в Берліні в сій справі.

ПОТОНУВ КОРАБЕЛЬ

КОПЕНГАГА, столиця Данії, 18. грудня. — На Балтійському морі потонув данський корабель „Літуанія".

Пасажирів, залогу і весь набір вратовано.

МУССОЛІНІ ДІСТАВ 120,000 ЛИСТІВ

РИМ, столиця Італії, 15. грудня. — Вчасі кількадневної відсутности одержав італійський премієр Беніто Муссоліні 120,000 листів. Тепер далі ще дістає по 10,000 листів денно.

Він працює весь день, але ані він ані його секретарі неможуть відповісти на всі ті листи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

З ПРИВОДУ ЗАМОРДОВАННЯ ПЕРШОГО ПОЛЬСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА.

Дня 9. с. м. вибрав польський сойм і сенат у Варшаві першого президента Польщі в особі Гаврила Нарутовича.

За ним голосували польські поступовці і людовці, а кромі того Українці, Білоруси, Німці і Жиди. Він дістав більшість голосів (289) і побив свого противника, вшехполяка і приятеля Падеревського графа Яна Займоського. Але се у вшехполяків не був „важний" вибір, бо, як вони казали, „чисто" польських голосів граф Замойський одержав о 41 більше аніж Нарутович. І нібито через те вони не хотіли його бачити президентом. Робили демонстрації і хотіли змусити його, аби самий уступив. Але що він не уступав, то вони при помочі одного зі своїх „людзі чину", що стріляють ззаду, сим разом артиста Невядомського, спрятали його з сього світа. Спрятали в тиждень по виборі, а в два дні по обняттю ним уряду.

Вшехпольська часть Поляків осягнула свою ціль. Зглавженнєм зі світа президента Нарутовича довела до нових виборів. При нових виборах, 20. с. м., вшехпольський кандидат імовірно знову впаде, а вийде кандидат лівиці за підпертєм Бльоку національних меньшостий. Але сим роля вшехполяків у внутрішній політичній боротьбі Польщі ще не скінчена. Вони будуть далі продовжати сю боротьбу, в якій будуть сподіватись, що і їм нагода ще прийде.

Та покищо становище лівиці, отже Пілсудського і Вітоса, скріпилось. Вина за злочин паде на вшехполяків, а лівиця парадує в ролі героїв. За лівицею моральна сила, яка їх видвигає наперед, а вшехполяки з моральним пораженнєм усунулись у тінь і поховались серед перестраху. Пілсудський, Вітос, Ратай, Сікорський тепер панами ситуації в Польщі, а Галлер, Замойський, Падеревський, Дмовський побиті. Смерть першого польського президента спричинила таку ситуацію.

Від 20-ого с. м. може Пілсудському і Вітосови піде лекше аніж було 1-ого тижня конституції і першого польського президента. Але занадто богато тижнів щасливого правління не можна пророкувати ані Пілсудському ні Вітосови, ані теж і Дмовському або Галлерови, якби сі могли осягнути побіду.

Без огляду на се, яка в Польщі влада не настала би, вона не може мати надії на успіх, поки вона займати-ме чужі землі.

Вже перші вибори показали, що про вибір польського президента РІШИЛИ 62 НЕ ПОЛЬСЬКІ ГОЛОСИ. Через вибір тими не польськими голосами Поляки свого президента замордували. Він правив усього тільки два дні.

ПОЛЯКИ В ПОЛЬЩІ КАЖУТЬ УКРАЇНЦЯМ, БІЛОРУСИНАМ, МОСКАЛЯМ, НІМЦЯМ І ЖИДАМ, ЩО ПОЛЬЩА Є ТІЛЬКИ ДЛЯ ПОЛЯКІВ, ЩО НЕ ПОЛЬСЬКІ НАРОДИ НЕ МАЮТЬ ТАМ ЖАДНИХ ПРАВ; АНІ НЕ МАЮТЬ ЩО ТАМ РОБИТИ.

Се розуміють як слід не польські народи, яких силою втягнено під Польщу. Вони там бути не хотять; вони раді би нині Польщу увільнити від своєї присутности; не мішатись до польських соймів, сенатів, і виборів, а оставити всі варшавські бизнеси самим таки Полякам.

Та Поляки Українцям, Білорусинам, Німцям і Жидам всіх прав відмовляють, але не хотять їх пустити з Польщі, з тої нової малої тюрми народів, побудованої на паперових підставах на зразок великої царської тюрми народів.

Навіть теперішня трагедія Польщі не переконає Поляків, що пора скінчити з панованнєм над другими народами, а час вдоволитись ґаздованнєм у себе дома, на своїй землі.

Але прийде час і Ляхи МУСІТИ-МУТЬ се зробити. Бо прийде більша сила проти Польщі і подиктує їй, де вона має сидіти, а відки має забратись.

Тоді Поляки можуть жалувати, що не послухали осторогн „Мане, текел, фарес" з 16. грудня, 1922, але вже буде запізно.

КОМУНІСТИ АРЕШТУЮТЬ КОМУНІСТІВ.

Арешти української інтеліґенції на Радянській Україні досягли неймовірних розмірів. Арештуються не тільки представники тих верств інтеліґенції, яка вороже чи недоброзичливо ставиться до сучасного комуністичного ладу, але навіть і самі українські комуністи не уникають суворої караючої руки, коли висловлюють невдоволенне урядовими розпорядженнями та виявляють український національний дух.

Як повідомляють з Харкова, там відбувся недавно зїзд української комуністичної партії. На зїзді було ухвалено резолюцію протесту проти постанови „Вціка" в справі обєднання України та Советської Росії та скасовання цілої низки українських урядових установ, які нагадували про істнованне України яко окремої політичної одиниці. На другий день по зїзді почались арешти українських комуністів, і заарештовано було 22 учасників комуністичного зїзду.

Ся подія ще раз наочно показує, що на Україні має політичну вагу тільки „партія комуністів України", яка складається з Жидів, Росіян та українських перевертнів. Що-ж торкається партії українських комуністів, яка складається з Українців, то вона не має взагалі ніякого поважного політичного значіння і завсіди перебуває в небезпеці бути покараною своїми-ж партійними сестрами — російською комуністичною партією та партією комуністів України.

НЕЩАСНИЙ, ЗАБУТИЙ НАРОД...

Про недолю українського народу на Буковині.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Всім остались ще в памяти Вилсонові кличі самоозначення народів!... Остались ще в памяти..., бо в життю оставили вони дуже скромні сліди. Були народи, що розуміли це самоозначення так, як і його творець розумів, та були на жаль і такі, які взяли то самоозначення як право поневолення сусідних, слабших народів.

Так було і з нещасною, забутою українською Буковиною та її сусідами Ромунами. Буковину заселюють в більшости Українці, що змагали вже від 1848 р. до злучення зі своїм пнем в Східній Галичині. Та з одного боку Поляки, що хотіли там у Галичині, а з другого Ромуни, що хотіли тут у Буковині засімілювати наш нарід з собою, не допустили завдяки свойому переважаючому впливу в австрійському правительстві до злуки українських частин — Галичини й Буковини в одну цілість. І як мусів український нарід і в Галичині і в Буковині боротись цілими десятиліттями проти асіміляційних замірів своїх сусідів.

А жось настав в пропамятнім році 1918 золотий час для поневолення народів Австро-Угорщини, настав час повного відродження їх життя, їх самоврядування на своїх землях, їх самоозначення. Цей золотий час настав і для Українців Буковини. Вже на 3. падолиста 1918 рішило Народне Краєве Віче Українців ділити свою долю з братами Галичанами і увійти як творча частина в склад З. Ц. Н. Р. Вибране представниче тіло „Буковинська Делеґація", перебрала того самого дня власть у краю і вже наладнювався лад, який зрушило було частинно здемобілізоване військо. Та сусідюча Ромунія, що сама тільки що визволилась зпід німецького ярма, вислала цілу армію з ґен. Задіком проти Буковини, що мала за задачу використати час неунормованих ще обставин і заняти край.

Проти цьої навали не могло устоятись на вскорі зібране українське військо і воно мусіло мимо героїчних і кривавих опорів податись у Галичину. Ґен. Задік заняв цілу Буковину й оголосив, що це тільки тимчасово і заради того, „щоб привернути порядок в краю", а другим боком арештував масами головно нашу інтеліґенцію та закрив всі українські установи й товариства. „Народний Дім" в Чернівцях, нашу найповажніщу установу, обсадило військо й розтаборилось у нім, друкарню закрили, а наших полонених ктували в нелюдський спосіб. В краю обявили стан облоги, зглядно виїмковий стан, а по селам розкватирувались поодинокі полки і так нищили наш край і нарід до останку. Ґенерал Задік не побоявся навіть увести у XX. століттю тілесну кару для наших людий і під буками ромунських здичілих вояків, радів молдавських боярів, крівавились та видихали послідне життя наші діти, жінки, мущини та старці!... Били донестями і били кождого, хто тільки поважився назватись Українцем, а право покараннями буками малі всі — і настановлений начальник громади, і жандарми, і поіцай, і староста, і жовнір, і судія і кождий ромунський „патріот"... В однім селі сказав попросту четар карного відділу скликати всіх людий до громадського уряду, а коли всі зійшлися, обступив їх військом і видавав особисто кождому по три нагайці. В другім селі зарядив офіцер, що прочитав случайно Вільгельма Теля, вивішити своє чако на паль і всі прохожі мусіли прикрашеному стовпові кланятись... Ось такого допускалось опаліле боярство. І таких випадків звірського знущання можна би тисячі навести!

Таким то життєм прожило українське громадянство аж до другої половини 1920 року. В цім часі унормувались більше обставини, хоч стан облоги тривав дальше, а нищення всего, що українське, пішло більше систематичними шляхами. Королівським декретом „прилучено" Буковину як провінцію до Ромунії. Як провінції ромунської держави хотіли надати краєві хоч зверхній вигляд ромунства. Всі українські написи знищили, а на їх місце вивісили ромунські. Українські назви сіл та міст змінили на ромунські. Що місяця святкували свято злуки. У всіх урядах почавши від громадських а скінчивши правительственними, завели як урядову мову ромунську, хоч її ніхто не знав. Для цього увезли сотками на наші села своїх урядників та жандармів, що не знають ні мови ні людности і є тільки лукою для краю. Усіх урядників, що не хотіли присягати на вірність ромунської держави, звільнили зі служби без жадної платні.

В цім часі увело також правительство обовязкову, військову службу для всіх Українців. „Союз Народів" мав би був дати позвіл на сформуванє з Буковинців одного полка, як краєвої міліції. Брутальною силою удалося їм стягнути нашу молодь до цього полка. Та коли вони почали уживати цього війська для своїх цілий і переводити його з краю в Ромунію, спротивився цьому оружно весь полк. Їм удалося здавити цей спротив, по чім вистріляли багато наших людий, а дуже багатьох били в касарняних пивницях аж до смерти, причім грала музика, щоб прохожа публика не могла чути розпучливих криків і стонів... Ночию вивозили трупи на цминтар.

Православний релігійний фонд, що був власністю Українців і Ромунів, віддано на виключне посідання Ромунам. Священикам наказали вести свої урядові справи тільки в ромунській мові. Драконські закони зарядили, що український священик обовязаний правити Службу в українськім селі в ромунській мові, коли є в церкві лиш один Ромун присутний — звичайно жандарм, бо инших нема. Українським молодим священикам не дають місця, а як дають, то в якійсь далекій, гірській, ромунській околиці. Старших священиків переносять з місця на місце. Українських теольоґів не допускають до семінара, удержуваного релігійним фондом, і заставляють здавати іспити в ромунській мові. Українських професорів теольоґії звільнили зі служби.

На політичні угрупування зовсім не дозволяють. Одна одинока соц. демократична партія існує по їх призволу, але це тільки тому, що вона мала сильне поперття инших соц. дем. партій і що згодилася зірвати звязи зі своїм львівським секретаріятом, а піддатись букарештанському. Та й над нею стоїть строга влада, а її орган „Робітник" окрашується завсігди білими плямами цензури. На заложення чи відновлення инших партій окупаційна влада рішучо не годиться. Позвіл на видавання яких би то не було часописів приходиться видіставати з тяжким трудом, а люди, що в цім заняті, підпадають під надзір і вічні шикани ославленої сіґуранци.

Наше економічне життя замерло цілковито за час ромунської окупації. Найповажніща економічна установа „Селянська Каса", це є союз хліборобських спілок, кооператив та кас, що мала перед війною кількаміліоновий маєток, не має тепер навіть своєї хати, бо її дім в Чернівцях винаняло правительство на глум всему праву редакції „Glasul Bucovinei", ромунському україножерному часописові за смішно низьку ціну. Нові кооперативи, що заложуються, переслідує політична влада така, що годі їм розвинутись. В їх домівках та складах відбуваються безнастанно труси, а членів їх управ то арештують то суспендують з держ. служби під якимбудь претекстом то обжаловують о положенню ріжних видуманих „політичних злочинів". Буває, що конфіскують їм гроші та забирають ділові книги і так припинюють все життя. Їх звязи з закраєвими установами чи союзами ставлять як найгірші перешкоди.

На полі шкільництва мається справа найгірше. Із тих народних шкіл, що були, закрили понад 90 і цим унеможливили просвічення 16.000—17.000 українських дітий. На місце закритих шкіл позаложували в деяких селах ромунські. В остатих українських школах ввели навчання ромунської мови та історії і ґеографії як обовязкових предметів по шість згл. по три години на тиждень і в цей спосіб забирають дорогий і потрібний для навчання инших предметів час. Української історії зовсім не вільно учити. Учителів української народности або звільняють або переносять до Ромунії або переслідують їх за помічу ромунських учителів-шпіґунів так, що годі вільного слова сказати. Майже до кождої школи, що ще осталась, приділили й учителів Ромунів, що не знають нашої мови ані народу, а калічать дитячі мозґи і наґлядають, чи українські вчителі вчать дітий ромунського патріотизму. Всіх повітових інспекторів української народности звільнили, а на їх місце надали Ромунів. Сталих українських учителів іменують тимчасовими і всіх силують вчитись та здавати — хочби й в 50 роках життя! — ромунську мову. Хто не здасть її до найблищого часу, буде звільнений. В послідним часі проєктували, щоб учителі української народности здавали поновно свій учительський іспит в ромунській мові. Молодим учителям зовсім не дають посад.

Усі пяти середних шкіл закрили, а в шестій ввели ромунську мову як викладову. Немилих учителів середно шкільних і директорів звільняють або переносять до Ромунії, а на їх місце дають ромунських абсольвентів ґімназії. Ученикам забороняють навіть належати до українського пласту, а за читання українських літературних творів виключають зі школи. За членство українських учеників до ромунського пласту обіцюють добрі кваліфікації.

Університет звели до ролі вищої, середної школи. На місце випробованих професорів не-Ромунів заіменували учителів середних шкіл, аби тільки ромунської народности. Виклади й іспити відбуваються в ромунській мові, хоч 80% студентів не знає тої мови. Українським студентам забороняють взагалі звертатись в своїх справах до університетських властий в українській мові а права зібрання українські студенти не мають так, як і жидівські. Катедри української мови й історії знесли. При цім треба зазначити, що студентів арештують і збиткуються над ним при всякій тільки можливій нагоді. Держать їх по кілька місяців в тюрмі, потім випускають не найшовши жадної вини, а підчас того релеґують їх з університету. Українських студентів в більшій части не звільняють від повнення військової служби, хоч инших хоронить перед цим закон.

Коли українська громада втратила вже освітлий захист для своїх дітий в державних школах, заходилось около зорґанізування приватного шкільництва. Та й на це не зізволили ромунські наїзники тому, що „в Ромунії таких шкіл нема". Не помогли ні протести, ні меморанда до міністрів та міжнародних установ.

Орґанізаційному життю чи то в станових, чи в просвітних, чи в культурних товариствах ставить ромунський уряд найтяжші колоди. Арештування їх членів, труси по їх домівках та мешканнях членів, конфіскування товариського майна на дневнім порядку.

Українські закзаєві часописи строго заборонено читати, а книжки лиш деякі дозволено, але й ті відсилає звичайно почтова цензура як небезпечні. Такі твори як історія України Грушевського, чи історія літератури Возняка не дозволені, ґеографічна карта України Рудницького нелеґальна в краю, навіть портрет нашої славної письменниці О. Кобилянської із праці Пігуляка і такі образи, як „Вїзд Хемльницького до Києва" (Івасюк) або „Гаґілки" зачисляються до нелеґальщини. Всі ці образи були приміром як заборонені сконфісковані при трусі в домівці одного товариства.

Дуже часто забороняють навіть вистави чи то аматорсько-театральні чи мистецькі, а коли позволять вже всі чотири інстанції, яких верх творить дівізійна команда—прохання о дозвіл на улаштування якогось українського устроєння переходить чотири установи: поліцію, міську команду, сіґуранцу й дівізійну команду — то з такими обмеженнями, услівями (украсити салю ромунськими фанами та образами ром. королівської пари і т. п.) та з цензурованими місцями в програмі, що годі їх відбути. Навіть на звичайні вечерники Українцям дуже часто забороняють.

В такім морю ворожої ненаситности, зоби й поневолення живе українська людність, що числить після найновійшої Ромунами переведеної переписи 303.000 душ, в середній частині Европи в XX. століттю й вижидає здійснення Вилсонових кличів дійсного самоозначення народів. А Европа не чує розпучливого стону відданих на ласку й неласку 303.000 душ української людности.

Доля цеї нещасної країни не вирішилась ще й тепер. І Ліга Народів відсуває вирішення буковинського питання з року на рік. Їм байдужі стони тисячів, їм ненависний плач поневолення, їх не лякає розпач людности, зриви патентної народної сили. Їм все це майдуже. Вони передали мандат Ромунії задержати покищо окупацію Буковини, а там і забули про неї, про її нарід, про його волю... Покинули на ворога й... і забули... Нещасний, забутий народ...

Василь Вигнаний.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ГАЛИЧИНІ ГИНЕ!

До усієї Українсько ї Громади:—

Рік річно в великий празник Різдва Христа колядники „Рідної Школи" своєю піснею вливають радість у серця українських родин звіщаючи, що й українському народови засіяла звізда кращого „Завтра". Усюди витають радо колядників і дають щедру жертву на „Рідну Школу", в якій бачать кращу будучину своєї Батьківщини.

У всіх родиться надія і віра, що й український нарід зближається вже до осягнення своєї повної самостійности. Бож Христос, що голошеннєм побіди Правди над Брехнею вніс обнову життя, є для нас, Українців, символом справедливости, яка вкінці мусить побідити!

Та осягненнє справедливости залежить від нас самих. Від нашої зорґанізованости та праці на кождій ділянці народнього життя залежить сповненнє тої великої ідеї, якій імя: Вільна Батьківщина.

Освовою будучини нашої вільної батьківщини — се свої приватні школи і то всякого рода, а в перщій мірі народні школи. Вони мають за завданнє виховувати підростаючу молодь, яка в дорослому віці має стати ядром національної сили. Ми на своїй землі позбавлені своїх шкіл на державнім етаті і мусимо власними фондами творити приватні школи.

Обставини викликані теперішнім ладом та зростаюча безнастанно дорожня а з нею економічна руїна не то що не позволяють нам творити дальші нові школи, але грозять замкненнєм тих, що істнують. Тож в день Великого Празника, в день загальної радости, підносимо важкий болісний крик: Наша школа гине! — і взиваємо українську громаду без огляду, де вона живе, щоби зложила поважну квоту яко доляду для „Рідної Школи", та щоби безнастанно про неї памятала.

Львів, 4. грудня, 1922.

Головна Управа Українського Педагоґічного Товариства у Львові, Ринок 10.

ДО АРТИСТІВ КУЛЬТУРНОГО СВІТА.

АРТИСТ-МАЛЯР ПРОФ. ПЕТРО ХОЛОДНИЙ В ТЮРМІ.

Ми низче підписані члени „Гуртка Діячів українського Мистецтва" доводимо до відома усіх анальоґічних орґанізацій других держав і народів, що польська поліція арештувала і уже більше трьох тижнів держить в стрийській тюрмі нашого Вп. п. Предсідника, відомого артиста-маляра, проф. Петра Холодного, людину вповні аполітичну, яка віддана всеціло справам дорогого собі українського мистецтва, могла підпасти арештуванню єдино помилково або на підставі нічим непровіреного доносу.

Ми низче підписані діячі українського мистецтва звертаємось отсим до усіх працівників мистецтва з закликом виступити в обороні невинно вязненого артиста. Дальше вязнення нашого Вельми Шановного Предсідника проф. Петра Холодного вважаємо насильством не тільки над українським народом, але і над його мистецькою культурою!

Анастазевський Микола (Краків), **Архипенко Олександер** (Берлін), **Бутович Микола** (Берлін), **Борачок Северин** (Краків), **Голубець Микола** (Львів), **Ковжун Павло** (Львів), **Крижанівський Василь** (Познань), **Коверко Андрій** (Львів), **Лісовський Роберт** (Варшава), **Лушпинський Олександер** (Львів), **Магалевський Юрій** (Львів), **Манастирський Антін** (Львів), **Новаківський Олекса** (Львів), **Осінчук Михайло** (Лодзь), **Перфецький Леонід** (Париж), **Пещанський Володимир** (Львів), **Січинський Володимир** (Львів), **Тимошенко Сергій** (Львів).

Львів, 22. XI. 1922.

БЕЗРОБІТТЄ НА УКРАЇНІ.

Безробітте на Україні шириться і набирає загрожуючих розмірів. Офіціяльно зареґістровано понад 100,000 безробітніх на фабриках. На Харків та Одесу припадає 28,000 безробітніх. На металюрґічних підприємствах південної України, з огляду на скороченнє продукції, число безробітніх досягло 11%. Становище металюрґічного промислу погіршується, з уваги на скороченнє продукції каменоугільних копалень Донеччини. Мартеновські печі Маріюпільських та Макієвських зелізоплавилень не працюють. Катеринославська та Брянська зелізоплавильня припинила працю з вересня с. р. і не може відновити її ще й досі, з огляду на недостачу палива.

Раковський в 3-ій сесії Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету закликав до енерґійної боротьби із сим „тимчасовим" явищем безробіття і заявляв, що уряд зі свого боку уживає всіх можливих заходів, аби безробіттє як найскорше було зліквідовано. Ся заява не може викликати великих надій щодо поліпшення становища металюрґічного промислу, з уваги на те, що становище зелізничого транспорту теж дуже тяжке. Недостача палива викликає також скороченнє зелізничого транспорту і зменьшеннє персоналу зелізничих робітників, наслідком чого безробітніх на зелізницях офіціяльно нараховується понад 40,000.

Паливо постачається тепер у першу чергу для зелізниць і тільки після повного задоволення паливом зелізниць дозволяється постачати його для припиненого металюрґічного промислу.

Становище безробітніх на Україні погіршується тим, що на Україну насунуло много голодних з Росії, які шукають на Україні також якогось заробітку.

Кажуть большевики, що Росія й Україна тепер краї робітничі, але робітники не мають роботи як і в капіталістичних державах. Тільки пани комісари, як в Росії так і в капіталістичних краях усе мають і „роботу" і добру плату.

ЗАКЛИК ДО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ.

Кождий з Вас, Дорогі Земляки, має в Старім Краю родину та кревних. Ви дбаєте про них та щедро підпомагаєте їх під теперішню тяжку хвилю. Не забувайте отже на малих дітий Вашої рідні, що тепер нидіють морально в чужій школі. Видавництво „Світ Дитини" бажає всі села у нашому краю засипати своїми виданнями. Тому, коли бажаєте зробити милу несподіванку для дітий Ваших кревних тут у краю — то пришліть нам 1 доляр. За сю квоту ми вишлемо, на подану Вами адресу, 30 ріжнородних і найгарніщих чисел „Світа Дитини". Се буде дуже гарний дарунок на Ялинку для дітий від Вас. В той спосіб, кромі справлення великої радости дітям, причинитеся у великій мірі до піднесення культури по наших знищених війною селах. Подумайте над сим! Не жалійте дрібного видатку на таку велику ціль! Гроші присилайте в „реджістрованих" листах на адресу:

„SWIT DYTYNY", Lviv — ul. Zimorowicza 3.

БЕЗ ВСТУПНОГО ДО У. Н. СОЮЗА В ГРУДНИ, СІЧНИ І ЛЮТІМ

ПРИЙМАЄСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА БЕЗ ОПЛАТИ ВСТУПНОГО.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ. ОБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇ ДІТИ.

ГУРРА! ВПЕРЕД!...

Горить, клекоче,
Стогне земля,
Там кулі свищуть,
Тут ґранат пада.
Ніч ясна як день,
Кругом полумя,
Йде пекло страшне,
Морд, бій і різня.
Перед Тобою стоїть,
Страшна смерти мара,
Ти до неї летиш,
З криком: Гурра... Гурра...
Коло тебе упав
Вже товариш твій;
Ти на це незважаєш,
Летиш далі у бій.
Коло тебе лиш чути:
Шум, зойк та крик;
Ти однак небоїшся,
Бось до цего навик.
От тут коло тебе
Вже шрапнель паде,
Й тіло твого друга
На шматочки рве.
І Ти тут падеш
Майже неживий
Коло друга твого
Що лежить мертвий.
Блиск, шум і гук
Тобі лежати недав,
З оголомшення свого
Ти раптово очуняв.
Здрігнувся, зірвався, став
І знов вперед біжиш,
Тобі нічо нестрашно,
Ти знов Гурра... кричиш.
Вже неприятель повстав
І летить мов рій,
От... От... наближаєсь
Рукопашний бій.
Вже шаліє, лютує
Рішаюча борба,
Змішалось разом,
Наше і його: Гуррааа...
Різня... Ах! різня...
Труп за трупом паде,
Ґранат, куля і ніж,
Тіло рвуть молоде.
І я свій ніж
В його серце впхав,
І я від його ножа
Тут ранений впав.
Утихло... а кругом лиш
Трупи, без ніг, без рук,
Окровавлені й порізані
Докінчують мук.
Посумніло все, а з за гір,
Червоне сонце виглядає;
І гук і шум і брязкіт зброї
Поволи... поволи... утихає.
До лічниці відносять
В кого ще тліє життя,
А далеко до схід сонця
Гомін лунає: Гурра... Гурра...

Товариш.

Р. Г. Н. И. 12-12-22.

ЛИСТ З РІДНОГО КРАЮ

Дорогенькі Сестро і Швагре! Довідуюся о вашім здоровлю і поводженню. Ми здорові, чого і вам желаємо. А довкола нас така сама біда, як всюди по по бідній нашій Галичині. Дісталисьмо автономію таку, що у двох місяцях набрали наших братів повні арешти. Незнати защо, тай за котре, небогато, лише близько пятьдесять тисяч! Бють, катують, їсти не дають, а як хто кому принесе, недопускають і самі нічо не дають. То всьо через вибори послів. Вони не силували до голосовання Українців, але зате виарештували всіх з висших кругів, то значить студентів, учителів ґімназіяльних, попів, ріжних урядників. Оттака є тота їх „ґвавтономія"! Нема перед ким пожалітися ані до кого заскаржити. Не мож в хаті сміло заговорити, бо „шпіцлі" слідять на кождім кроці і так само по ночах ходять попід вікна. **По лісах криеся богато наших молодих хлопців серед непогоди, — у холоді і голоді.**

По арештах мучать народ: **пальці поміж двері притискають, язики кліщами виривають.** Так мучать що аж страшно слухати. Плачи лемент, що приходиться з розуму зійти. А ще до того від Спаса таке веремя, що вже чоловікови житте обридло. Дощ і дощ, як не в день то в ночи; слота, болото, а вже і сніг. А тут еще нарід навіть бульби не повибирав, озимини не посіяв. Хто посіяв, то збіже вигнило. Уся біда змоглася на той наш народ галицький. Всі українські школи по великих містах як у Львові, у Станиславові порозбивали. У Долині також хотіли, але їм неудалося. Одна бомба виексплодувала у одній сали а решту підкладених мін вибрали.

Дорогий Швагре і Ти Сестро! Пишемо до Вас той нещасливий лист не атраментом, але кервавими слезами і просимо Вас сердечно віддайте то до редакції „Свободи", бо ми неможем відізватися. Наші уста мусять бути тут замкнені. Зробіть то, щоби знали інші народи, яке добре польське „паньство". От винайшли тепер еще нові муки, що **кладуть на крісло електричне, котре домить чоловіка.** Видумують розмаїті муки на наших людий. Годі описати і сотну часть того, що ми від „них" переносимо...

З ЛЮДИЙ ПОГОРІЛО В ДОМІ

В місті Акрон, Огайо, погорів дім, а в ньому згоріло троє людий, а четвертий чоловік так тяжко попарений, що він також помре. Двох людий, що перші побачили огонь, не могли вже дістатися до хати, де нещасні спали.

ЖЕРТВИ МОРОЗУ ПІД ЛЬВОВОМ

При Вулецькій дорозі під Львовом найдено непритомного Михайла Сича, котрий замерз підчас нічного морозу. Його відставлено до лічниці.

В Наварії найдено труп Конопчака, котрий підпивши, замерз в рові.

СМЕРТЬ ҐЕН. ІВАШКЕВИЧА

Ґенерал царської служби й польських військ Івашкевич, що до приходу французько-польської армії Галлера був комендантом військ, які в 1919 р. здобували Східну Галичину, вмер у Варшаві. Останніми часами був здемобілізований. Тлінні останки Івашкевича будуть перевезені до Львова й тут поховані.

НА ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ.

(Через „Свободу").

Петро Драпюк з Гартфорд, Конн. прислав $4.00

Попередно оголошено $175.21

ЗІБРАНО ДОСІ $179.21

НА ФОНД ФЕДАКА.

(Через „Свободу").

Петро Драпюк з Гартфорд, Конн. прислав $1.00

Попередно оголошено $168.60

ЗІБРАНО ДОСІ $169.60

СКОРО НЕ БУДЕ ЧИСЕЛ, ЩОБ РАХУВАТИ ГРОШІ

Комісар фінансів російського совітського уряду Сокольніков розробив проект декрета про друкуванне в 1923 році паперових грошей нового зразку. Згідно прокта гроші друковані до 1922 року підлягають деномінації, і один мілион рублів тих грошей матиме вартість одного рубля нового друку 1923 року. Всім урядовим установам приписується вести з січня місяця бухгальтерські розрахунки в нових грошових знаках 1923 року. Така зміна записів та розрахунків значно полегшить бухгалтерську працю, яка занадто ускладнюється в останній роки надзвичайно довгими числами. — Проект державного буджету, внесений Сокольніковим на розгляд Совнаркома (совет народних комісарів), виносить 1 квадрілїон і 500 трілїонів на останні три місяці. Коли Совнарком вимагав від Сокольнікова скорочення буджету, то Сокольніков заявив, що се нiяк неможливо і що коли буджет не буде затверджений на протязі одного тижня то він вже тоді має бути підвищений до 2 квадрілїонів, аз протягом часу в якийсь один місяць всі числа буджету взагалі вийдуть вже з „обсягу реальности".

ДРУКАРСЬКИЙ СТРАЙК У ШВАЙЦАРІЇ

В Лозанні вибух страйк друкарів і поширився на Берно, Бзилею і Ціріх. Робітники домагаються підвишки платні.

Виходять тільки соціялістичні і католицькі часописи.

ДОПИСІ

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ.

Дня 5-го січня 1919 р., при тов. ім. Франка, завязався „Український Комітет", який при ріжних нагодах зібрав на народні ціли $128.75. До тепер цей комітет мав оттакі розходи: 1) Телеґрама на світову конференцію у Парижи $6.53; 2) телеґрама до 4 амбсадорів $6.80; 3) подорож двох товаришів до Правиденс 60 ц.; 4) телеґрама до Ґенуї $6.92; 5) друки і книжки $3.30; на сироти до Філяделфії $5.00; 6) до Галичини післано $28.00; 7) голодним на В. Україні $25.00, а пересилка $1.30. Увесь розхід виносить $83.45. В товариській касі остає $45.30.

Всім жертводавцям і колекторам велике спасибі!

Не забуваймо у теперішню важну пору, що наші жертви особливе тепер потрібні для рідного краю.

П. Тітик, голова
М. Прус, секр.

БРУКЛИН, Н. Й.

Допись про „мобілізацію".

Бруклинці знов списались. Попередної неділі дали прекрасний концерт та зібрали кількадесять долярів на поміч старому краєви, а сеї неділі знов мали віче та знов устроїли складку, хоч навіть ніхто з бесідників їх до сего не взивав. Заслуга в тім велика запопадливого місцевого Комітету Помочі Рідному Краєви, а іменно його президії, в котрої склад входять пп. Григорій Бардак як голова, Володимир Яськевич як секретар і Семен Шиш як касієр. Вони то разом і за порадою з о. Лотовичем, місцевим парохом, дають почин до всіх акцій, дбають о збірку жертв, висилають їх скоро і точно там, де ухвалено. В сей спосіб добули собі довіре співгромадян, які радо дають і дають, бо знають, що кожда жертва дійде скоро там, де призначена. В сей спосіб Бруклинці за останній рік, не рахуючи закупна бондів та негайної помочи, вислали на ріжні патріотичні і добродійні цили в старім краю повисше тисячу долярів. Якби лиш кожна укр. громада в Америці дала таку поміч старому краєви, то Ляхи давно вже зуби поломилиби на Галичині.

Останнє віче (17. с. м.) відбулось на зазив „Обєднання". Хоч на дворі лило безустанку, церковна галя заповнилася майже цілком. Віче відчинив о. Лотович, а президували п. Бардак як голова та п. Стефан Бемко як секретар. Реферат політичний виголосив др. Льонгин Цегельський, закінчивши його резолюціями з протестом против ляцького режиму і зьвірств у Галичині та з висловом пошани і подиву для наших героїв борців і мучеників за волю Рідного Краю. Крім того поставив внесенне, щоби вислати відповідні депеші до сенаторів і конгресменів та до Департаменту Стейту у Вашінґтоні з домаганнем, аби Злучені Держави, як та держава, котрої президент Вилсон згодився був на тимчасову польську окупацію Галичини, тепер положили конець ляцькому зьвірству, відкликали даний Польщі мандат та признали Галичину як самостійну Републику.

По короткій дискусії, в котрій забирали голос пп. Кравчук, Свідзінський, Заверуха, о. Лотович і референт, сі резолюції принято одноголосно і доручено президії сі депеші сейчас вислати. П. Кравчук поставив ще додаткове внесенне, щоби „Обєднаннє" в як найкоротшім часі зарядило нову „мобілізацію", аби знов висилано каблеграми до великих европейських держав. Внесенне се принято.

П. Свідзінський порушив гадку, щоби розписати сейчасову національну позичку, а то в той спосіб, щоби „Обєднанне", порозумівшись з духовними кругами, затягло позичку у всіх укр. парохій що найменше по 1.000 долярів на кожду. Парохії, що не мають готівки, моглиби затягти позичку на вексель чи на морґеч, і в той спосіб зараз заплатити свою пайку. В сей спосіб Обєднанне малоби до місяця поверх 100.000 долярів, які переслалоби сейчас до Европи з тим, аби половина пішла на дипльоматичні і пресові видатки Правительства, а друга половина на боєву акцію в старім краю. „Обєднаннє" стягалоби тимчасом національний податок і звертало би парохіям їх позичку. Сю пропозицію полишено екзекутиві „Обєднання" до розваги.

На закінченнє відспівано з одушевленнем „Ще не вмерла Україна" та зложено кількадесять долярів на наглу поміч Рідному Краєви. Збирали пп. Марія Марусин, Анастазія Затонська і п. Семен Шиш.

Учасник.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

Сим повідомляється Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1923 для членів У. Н. Союза вже розпочалась і що сего місяця вислано на адреси ПП. Секретарів посилки календарів для слідуючих відділів:

338 (3 пакунки), 384 (2 пакунки), 96 (2 пакунки), 341, 379, 364, 102 (3 пакунки), 91 (2 пакунки), 108, 80, 56, 100, 75, 94, 50, 92.

Всі повисше вимінені посилки зістали вислані American Railway-Express дня 18. грудня. Котрий би з висше згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня висланя календарів, нехай повідомить адмін. „Свободи".

ЧИТАТИ МОЖЕ, Й НЕ ХОЧЕШ, А ПЕРЕДПЛАТИТИ МУСИШ!

„Рабочая Москва" в ч. 212 сповіщає своїх читачів про те, що число передплатників на „Рабочую Москву" зростає. В доказ того часопис наводить числа передплатників в московських військових авто-гаражних майстернях та в „кустпромторгу", в яких часопис одержується 197 передплатниками.

В слідуючому 213 ч. того самого часопису, в відділі „Жизнь РКП", вміщено уступ такого змісту:

„Чи памятають районн про припис московського комітету в справі передплати на „Рабочую Москву"? До 1-го грудня повинні передплатити: Красная Пресня — 2.500, Замоскворече — 2.000 Рогожскій — 1.000, Баумановскій — 1.500, Сокольнікі — 1.000 та Хамовнікі — 1.000".

БЕЗРОБІТТЯ В АНГЛІЇ

Після статичних даних, число безробітних в Англії зросло останніми часами за один тиждень о 10.000. Загальне число безробітних в Англії виносить 1,377.000.

Число безробітних зростає з кождим днем. Безробітні улаштовують демонстрації, висилають депутації до міністра праці і т. и. Та міністер крім голословних обіцянок — нічого більше не може сказати робітникам і відсилає їх з нічим. А тимчасом голод не жде.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

РОЗВАГА.

Не час тепер Браття на борбу між нами
Й ненависть та злобу будити в собі;
Гаркати, жертися, кричати безчинно
І взаїмно винуватись у нашій біді.
Ми вже утомились тай самі незнаєм,
Чого нам треба, де наша мета,
Щось ніби хочем, щось ніби будуєм,
А над нами не бачим ляцького ярма.
На раду зійтися, щоби поміч дати
Борцям за волю, нема в нас кому,
Нема в нас згоди, нема любови,
Й нещасна доля наша тому.
Чиж ми небачим? Чиж ми нечуєм?
Чи віри в побіду в нас вже нема?
Чи терпіти будемо хамську неволю?
Чи в серцях наших все буде зима?
Думки наші вже самопас ходять
Мов коні козацькі зблукані в степу;
Зеднатись незнаєм, чи може й нехочем,
Тай спитаймось себе отверто: Чому?
А лях тимчасом країну катує,
Бо бачить, що розбита наша череда,
Що пімета братня між нами панує,
Що над нами нависла незгоди тьма.
Лях нас стріляє, лях нас мордує,
На кождім кроці лиш лях, тай лях;
Вже кров допиває, пута накладає,
В нашій країні лиш страх і жах.
Єднаймось Браття: червоні чи білі,
Якіб ми небули, хто ми не є;
Нестримуймо тої борби святої,
Єсли українське ще серце в нас бє;
Коли говоримо українською мовою,
І борців шануєм, що повбивав „хам",
Тож очуняймось, подумаймо добре:
Кому помагаєм? ляхови, чи нам?
На ляха, на ляха всі браття разом;
Маймо тепер лиш оден напрям:
Віддаймо всі сили на пімсту ляхови,
Що серця чвертує нашим мамам.

Товариш.

Р. Г. Н. И., 12-12-22.

ЯК РОСТЕ ЧОЛОВІК

Подібно як ростина, має й чоловік свої періоди, в котрих розвивається його зріст. Од квітня до червня, це-б то на весну, ростуть діти й молодь найшвидше, при чім легко роспізнати навіть найменший приріст ваги. Зовсім противний прояв можна ствердити від грудня до квітня, бо тоді задержується цілковито процес розвитку тіла. Запримітити також можна значні ріжниці в мірі ставових костей уранці увечері, як у дітей, так і в дорослих осіб. Це має свої доволі цікаві причини. А саме вночі, коли „чоловік витягне свої кости", можуть ставові кости випружитися. Ріжниці в довжині тіла вранці й увечері виносять 2 міліметри. Малярія й морози виливають на корчення тіла. Зріст людей у маляричних і підбігунових околицях не переходить 1 метра 35 центиметрів. Ляпонці й Ескімоси є малого росту. Нащадки подруж свояками виказуються також слабу тенденцію розвитку тіла. Великий вплив на недоріст має алькоголь. Добре виховувані діти, добре віджвлювані, що перебувають багато на свіжому повітрі, ростуть швидко. Багато впливає тут расовість деяких людських племен.

ПРИТЧА ПРО ПІСТ

Раз царь один на ловах заблудився
Посеред гір, і не було нікого
При нім, щоб з ним хоч словом обмінився.

І зголоднів. А мав з собою много
Їди, та страва в рот йому не йшла,
Бо він обідать звик серед шумного

Кружка жінок і слуг. Та ось з села
Далекого пастух іде до стада,
І стежка повз царя вела.

І царь зрадів. „А ось мені розрада!"...
І крикнув пастуху: „Здоров був, брате,
Будь тут мені, як вся дворян громада!

„Ходи, сідай, зо мною враз снідати,
Бо не привик я їсти сам один".
„Здоров був, царю!"—став пастух казати,

„Не може твій покірний селянин
Снідать з тобою. Це йому неслід".
„Не може? — скрикнув царь. — З яких [причин?"

„Бо запросив мене на свій обід
Ще старший царь від тебе, царь безодні,
Царь неба і землі, царь на ввесь світ.

„Я, царю любий, піст держу сьогодні".
„Га, добре діло!—мовив царь.—Та знай:
Я царь, оба ми втомлені, голодні...

„Для мене, братіку, свій піст зламай!
Снідай зо мною, завтра пость всю днину".
„Я радо, царю, це зроблю, лиш дай

„Мені поруку певну, незрушиму,
Що доживу до завтрашнього дня
І проживу всю днину ту і встигну

Сповнити те що Богу винен я".
Зворушили царя слова ті пастухові.
Він мовив: „Справді, не мені рівня

„Той царь, і з ним я не стою у змові.
Тобі поруки я не можу дать!
Іди й йому ти вірно встися в слові!"

Пастух пішов, а царь сів сам снідать.

Іван Франко.

ЯК РОЗХОДЯТЬСЯ ЗАРОДКИ ХОРІБ

Всяка заразлива лабість має свої зародки (бацилі) — дрібнесенькі, простим оком не видні живі тварнички, які так чи инакше руйнують тіло людини і таким способом спричиняють слабість. Не треба думати, що всякі бацилі є небезпечні для здоровля. Є й нешкідливі. Але деякі є саме зародками хоріб. Находять собі дорогу до людського тіла, загніздуються там і починають свою роботу, яку людина почує на собі аж згодом, коли заслабне і мусить звернутися до доктора, аби поміг її збутися хороби. Та нераз буває вже запізно, часто треба довго лічитися і краще було би, якби заздалегідь не допустити до свого тіла зародків хороби. Длятого треба дещо про них знати та про те, як вони переносяться від слабої людини до здорової. І справді, як вони розходяться, не маючи ні ніг ні крил і такі маленькі, що простим оком їх навіть не побачить.

Давніще люде думали, що зародки хоріб родяться і виводяться в воздусі та розповсюджуються з воздухом. Тому й говорено, що заразливі хороби беруться з воздуху (повітря). Але тепер вже звісно, що їх зародки є тільки в тілі слабої людини або звірини, в сирім харчи та воді. Тому, щоб не стрінути собі біди, треба сторонитися від людий хорих заразливою слабістю та не уживати зіпсутих харчів і нечистої води.

Коли в місті є пошесна хороба, не треба здоровитися з знакомими і приятелями за руку. Не позваляти дітям бавитися в гурті з чужими дітьми. Часто й старанно мити руки, бо з брудної руки можна легко занести заразу до рота. Взагалі дуже небезпечно пити воду з посудини, з якої більше людей пє, та втиратися рушниками, які є для загального ужитку. Без сумніву, зародки хоріб поширюються дуже через те, що хорі та здорові пють воду з одної посудини. По зелізницях, ліпших готелях і публичних будинках вже здебільша нема таких спільних шклянок для пиття всім, хто підійде до води, та в богатьох місцях вонє ще держаться, хоч уживати їх не повинні ніде, тим більше, що послідними часами увійшли вже в ужиток дешеві і безпечні паперові кварточки. Дехто перед питтєм заспокоює себе тим, що втирає те місце, як друга людина пючи прикладала до уст. Та бацилів тим не зметє, коли вони є на посудині; для того треба мила і горячої води. Особливо діти в школі не повинні ніколи пити води з одної спільної посудини. Дитячі слабости є дуже заразливі легко переносяться з уст до уст при питтю та їдженню або коли діти пхають в рот олівці, пера та забавки.

Там де продають морожене, содову воду та инші солодкі напитки, хоч і мають шклянки і посуду, та миють їх часто лиш для ока і все одно що люде пилиби з одної шклянки. Буває, що в однім ведрі та й ще в холодній воді миють всю посуду, з якої публика пила цілий день. А особлива літом чимало тої посуди проходить через різні уста.

Правильно бацилі не витримують сухости і в сухім довго не живуть. За те найкраще доспівають і розмножуються там, де вогко й мокро. Тому всяку мокру одежу треба як найшидше сушити, мокру посуду итирати і взагалі в хаті не держати ніякого мокрого сміття.

Відомо, що заразливі зародки переносяться через кашель і пчихання. Тому коли пчихаєте чи кашлаєте, закривайте уста і ніс хустиною. А то друга людина може вдихнути — видимі чи невидимі — плинні слини з бацилями і заразитись вашою хоробою. Ви сами може й не чуєте, що у вас є яка хороба, але для другої людини вона може бути небезпечна.

Зародки хоріб розходяться теж в молоці, сирій городовині і сирих устрицях. Про деякі, наприклад бацилі шкарлятини та інфлюенци, наука ще певно не знає як вони переносяться з слабого чоловіка на здорового. Взагалі ж чистота, сонце, свіжий воздух і здоровий спочинок охороняють людину від всяких зараз.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Андрея, від. 66 повідомляє, що річний мітинг відбудеться о 8. годині вечером в суботу, 23. грудня в Укр. Нар. Домі під ч. 318 Іст 72-га ул. Всі члени повинні явитись на сім мітингу, бо буде справозданне річне і вибір нового уряду. Також будеться принимати нових членів до У. Н. Союза і до братства без вступного. Неявившийся член заплатить кару після статута. — Д. Шумела, предс.; Л. Федцияк, секр.

МЕЙФІЛД, ПА. Бр. св. Василія Вел., від. 185 повідомляє, що річний мітинг відбудеться 24. грудня о 1. годині пополудні в неділю, в галі парохіяльній. Члени, котрі не являться на сей мітинг, підпадають карі після статута. Сей мітинг важний, бо є богато справ до полагодження. Буде справозданне старих урядників за 1922 рік і вибір нового уряду на 1923 рік. Також будеться принимати нових членів до братства і до У. Н. Союза без вступного. Приходіть і впишіться, бо тепер дуже добра нагода, бо ніхто не знає, що буде завтра. У. Н. Союз є найбільша і найсильнійша організація на чужині, котра не одній вдові і сиротам стала батьком і опікуном. — Д. Швед, пр.; П. Швед, секр.

КОРТИС БЕЙ, МД. Бр. св. Петра і Павла, від. 81 повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинг відбудеться точно о годині 2. пополудні в неділю, 24. грудня в церковній галі. Обовязком кождого члена явитися на тім мітингу на означений час. На порядку нарад буде справозданне контрольної комісії за цілий рік і вибір нового уряду на рік 1923. Проситься всіх як одного прийти на сей мітинг і приведіть зі собою нових членів, бо тепер будесь приймати до У. Н. Союза без вступного, тож найліпший час тепер вступити. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Д. Любуниць, предс.; М. Шуба, секр.; М. Крисоватий, кас.

КАРНЕГІ, ПА. Тов. Т. Шевченка, від. 384, повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбудеться 24. грудня в парохіяльній галі. На той мітинг мають явитися всі члени. Котрий член не явиться, підлягає карі 2 доляри, а урядник 5 долярів. Будеть приниматися нових членів без вступного. — С. Судяк, предс.; І. Козар, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 292 повідомляє своїх членів і членкинь, що річні збори відбудуться в понеділок 25. грудня (на саме латинське Різдво), о годині 11. перед полуднем у гали парохіяльній при Кліпер і Едвард ул. На порядку дневнім звіт контрольної комісії з цілого року, вибір уряду на рік 1923, деякі внески вкористь членів щодо запомоги, дискусія над внесками, зміна мітингів і богато инших справ. Буде роздаватися календарі, щоб кождий мав 30 цнт. Таксамо пригадується, що кождий член позинен припровадити своїх знакомих, таких, котрі ще не стоять в нашім братстві і в У. Н. Союзі. Браття Українці! Користайте з нагоди, впишіть себе, свої жінки і діти. Добра нагода стати членом У. Н. Союза, бо приймаєсь нових членів без вступного. — Д. Запотічний, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Подається до відома так членам як і не-членам так з гори міста як і з долу міста, що РІЧНИЙ МІТИНГ Укр. Нар. Дому з гори міста відбудеться в суботу, дня 23. грудня 1922 р. о 8-ій годині вечером в гали У. Н. Дому під ч. 367 St. Paul's Ave.

Проситься всіх інтересуючих прийти хоч раз на рік та почути справозданне з цілого року, а потім відбудеться вибір нового уряду на рік 1923.

ЗА УРЯД УКР. НАР. ДОМУ.
Василь Гіль, фін. секр.

СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У НІМЕЧЧИНІ

У днях 5. і 12. листопада 1922 р. відбулися в Берліні в салі „Фравунклуб-и" при Гентінерштрасе чергові загальні збори Спілки Українських Студентів уНімеччині. На внесенне уступаючого голови тов. Батиря вислано привіт усім українським сю пору по польських тюрмах в Галичині. По уділенню абсолюторії давній Управі Спілки вибрано нову Управу, в склад якої увійшли: С. Тимчук, студ. торг. акад., голова; О. Федак-Шепаровичева, студ. унів. містоголова та економічний референт; І. Недільський, студ. філ. і муз., секретар; П. Базилевич, студ. агр., скарбник; А. Ластовецький, студ. унів., бібліотекар та пресовий референт; Р. Сімович, студ. унів., господар. Управа Спілки звертається з проханнием до всіх українських видавництв та часописей надсилати для бібліотеки Спілки свої видання. — Адреса: Berlin Chalottenburg, Goethestr. 67 a.

Дальша повінь арештів у Східній Галичині.

(З львівської „Свободи" з 19. і 26. падолиста, 1922).

ПРИЧИНИ АРЕШТОВАНЬ.

Командант постерунку державної поліції в Підністрянах пов. Бібрка арештував дня 26. жовтня Стефана Озярко, господаря в с. Залісі і господарів в с. Підністрянах Максима і Дмитра Олійник, заявляючи їм, що сповняє приказ даданий „з гури". Максимови і Дмитрови удалось однак мимо такого строгого приказу виратуватись з біди і вернутись вже з постерунку до дому, коли п. командантови обіцяли по пів кірця ошениці. З дни пізнійше той сам арештував Івана Олійник, госп. в Підністрянах. По дорозі сейчас пан обіцяв арештованому, що пустить його у Львові на волю, коли сей дасть йому 100,000 або поміняється з ним кобилами. Тому однак, що арештований не хотів згодитися ані на одно, ані на друге, опинився в Бриґідках. — Ось які практики завелись. Ось яка причина арештовань. Для власного „ґешефту" пани команданти не вагаються заслонюватись приказами „з ґури". — Хитру штуку втяли ви, пане коман. Пшеничка сиплеться вам, як манна з неба. Но але щасливі ті, у кого є пшеничка, або хто має таку кобилу, щоби п. командантови подобалася, але шож мають робити ті селяне, або інтеліґенти, котрих ви самі арештували або на ваш донос арештовано, а у котрих того всего нема. В тім випадку ви, п. команд. сильно помилилися, коли і від сих думали щось заробити.

Дирекція поліції повинна зацікавитись надужиттями своїх органів і потягнути ріжних пшеничок до відповідальности.

Бокс.

ВІСТИ ЗПОЗА КРАТ.

З певних джерел інформують нас, що заряд поліції при вул. Льва Сопіги (дефензива) при переслуханню вязнів, пропонує мілїон марок нагороди тому, хто видасть орґанізаторів „боювек" в руки влади. „За єдно слувко достане пан міліон марек" так обіцює комісар. Між иншим таку пропозицію поставлено студ. Сидорикови зі Львова і Желізкови із Любачівщини. Цему останньому жертвувано окрім того 30 тисяч „на бутик" як зачет.

МАСОВІ АРЕШТОВАННЯ.

Жидачівщина.

Перед виборами арештовано в м. Роздолі окрім поданих Грібеля і Юдаса; в с. Межирічу Адамка Романова; в Покрівцях двох братів Шумських; в Лісній Деменці Юркова, Бойка та управителя школи Федака.

Тернопіль.

Арештовано Юрка Ванчиського, Степана Кондратюка гімназіяльних учеників в підозрінню в підпалі польських фільварків.

Мости великі.

Арештовано Івана Ккхту та инших. Командант постерунку Вагнер обходиться з арештованими в жорстокий спосіб, побиваючи їх до безтями. Той самий Вагнер вже був караний за побої селян минувшого року. Арештування переводиться без найменшої причини, а на свідків вини покликається осіб, яких взагалі нема на світі.

Арештовано учителя 60-літного старця Вертипороха якого Вагнер гнав пішком 28 км. до Жовкви.

Арештованим не дозволено подавати харчі, ані відвідувати їх.

Ґазетні брехні.

„Дзєннік Людови" пише, що українська гімназія в Перемишлі є осідком українських боївок, казармою І. куріня та що всі професори гімназії були офіцирами тайних організацій, які складалися з гімназіяльних учеників. З приводу того віарештовано гімназіялистів та учителів.

Ось в який спосіб, брехливими інформаціями псевдосоціялістичний орґан роздуває огонь шовінізму серед своїх читачів.

Щирець.

Дня 4. XI. арештовано Івана Вовка, Степана Ющака, п. Гумецьку з Вербіжа.

Повіт Ярослав.

В селі Корениця арештовано після переведеної ревізії о. Степана Дороша.

НАГЛИЙ СУД В СТРИЮ.

Дня 21. надолиста с. р. стали перед наглим судом у Стрию студенти учительської семинарії в Долині Гриць Янчур, Іван Яросевич, Михайло Вардиш і Ілько Кобрин під замітом, що дня 4. падолиста с. р. о год. 7. вечір в Пацикові виконали атентат на „кандидата" до польського сойму в Варшав Ілька Матійчина в цїли позбавлення його життя. В склад суду входили: радник Скульскі, яко предсідник, радники Шулякевич, Орскі і Вольскі; обвинувачував прокуратор Опенавер. Обвинувачених боронили: Гриця Янчура адвокати др. Гарасимів і Калуський, Івана Яросевича адвокат др. Калитовський і др. Апфельґрін, обвинуваченого Михайла Бардина др. С. Шухевич зі Львова. Обжалованого Юрка Кобрина др. Лужецький.

Обвинувачення опер прокуратор на таких фактах: Пошкодований Ілько Матійчин кандидував на посла до сойму варшавського на лісту ч. 1. Українська конспірація видала наказ зглядити Матійчука іще перед днем голосування і наказ цей подав Михайло Бардиш устно Грицеви Янчурови з тим, що він особисто має цей наказ виконати, а то під загрозою кари смерти. Гриць Янчур прибрав собі до помочі Івана Яросевича і дня 4. падолиста вечером удалися до Пацикова і післали Юрка Кобрина до Василя Гурака, щоби він видав їм один з двох револьверів, які в тій цїли полишив у нього його рідний брат, а іменно „той ліпший револьвер" 9 м. бровнінг марки Штаєр. Юрко Кобрин приніс дійсно револьвер від Гутака а опісля Гриць Янчур і Іван Яросевич удалися під хату Ілька Матійчина, котрий саме прийшов із села і стояв посеред освітленої комнати. Яросевич остав на варті, а Гриць Янчур зблизився до вікна і стріляв через него до Матійчука, куля однак ранила Матійчука легко в живіт. На тій основі обвинувачував прокуратор підсудних в усилованому злочині убийства, зглядно в співучасти в ньому. По переведеній розправі видав суд такий засуд:

Гриця Янчура (21 літ) засудив на 20 літ тяжкої вязниці, Івана Яросевича (17 літ) на 6 літ тяжкої вязниці, Юрка Кобрина (23 роки) на 10 літ тяжкої вязниці, а що до Михайла Бардиша видав вирок увільнюючий.

„Кандидат на посла" Ілько Матійчук прислухувався через цілий час розправі і вижидав виконання сподіваного засуду, котрий запав о 11 год. перед полуднем дня 23. падолиста.

О год. 12. в палудне явилася перед судом в повнім оружжю ціла сотня піхоти, замовлена через п. прокуратора, однак мусіла відійти з нічим, бо цим разом наглий суд не уважав відповідним видавати засуду смерти.

ДРУГА ДЕМОНСТРАЦІЯ ВЯЗНІВ В БРИҐІДКАХ.

Розпука огортає політичних вязнів, що другий місяць караються без вини й слідства у Бриґідках. Дня 22. листопада вечером у всіх салях погасло світло і залунала пісня „Не пора". Після того вязні кинулися до дверей з криком: „Не мордуйте невинних", „Ганьба Польщі". Піднято нечуваний крик та стукіт об двері та підлогу. Налякана управа вязниці спровадила військо. Демонстрація скінчилася аж тоді, як директор вязниці під „словом чести" обіцяв допустити делеґацію вязниць до президента суду п. Червіньского. Вязні домагаються негайного слідства, щоби вязнична сторожа не зневажала їх рідні, яка приносить харчі і вернить ріжні шикани. Вязні звертаються з просьбою до українських адвокатів, оборонців та инших впливових осіб, щоби занялися справою арештованих та подбали про звільнення невинних. На випадок неузглядження їх домагань вязні грозять овою голодівкою.

Львів.

В четвер 23. с. м. випущено на волю інж. Андрія Мельника (кол. Нач. Штабу армії УНР.), який просидів в поліційних арештах, вкупі з комуністами й карними злочинцями, більше трьох тижнів, поки його вперве переслухано. Поміж випущеними в останних днях на волю є полк. Добротворський, Зеновій Пеленський, Роман Голіян, Вас. Бобинський, Роман Купчинський і и.

Список вязнів з повіту Калуш.

1) Ярослав Дякон, Кропивник п. Калуш, 2) Олександер Сандурський, Калуш, 3) Ярослав Рубчак, Калуш, 4) Волод. Тисовський, Калуш, 5) Ярослав Повлусевич, Калуш, 6) Микола Лескович, Калуш, 7) Дм. Сметанський, Калуш, 8) Дм. Микитянський, Калуш, 9) Волод. Сорохтей, Калуш, 10) Гнат Боринець, Калуш, 11) др. Іван Сохацький, Калуш, 12) др. Михайло Воробець, Калуш, 13) Теодор Ковальчук, Томашівці, 14) Василь Ничай, Калуш, 15) Лев Бариш, Калуш, 16) Петро Павлишин, Калуш, 17) Петро Радикал, Лалуш, 18) Дмитро Сімків, Калуш, 19) Михайло Бабій, Мостище, 20) Василь Сухий, Мостище, 21) Петро Келебай, Калуш, 22) Павло Максимяк, Калуш, 23) Осип Микула, Калуш, 24) Іван Кушлик, Калуш, 25) Теодор Поляк, Калуш, 26) Василь Гошовський, Гуменів, 27) Гриць Гошовський, Гуменів, п. Калуш, 28) Вас. Мельник, Верхня, п. Калуш, 29) Петро Чолів, Верхня, 30) Іван Калиновський, Верхня.

ВИБРАНА ЖАРТОМ

Панна Клара Арнолд, девятнайцять-літна дівчина з Никерсона, в стейті Канзас, дістала від властий повідомленне, що її вибрано при послідних виборах міським суддею. Влада повідомила її, щоби до певного реченця вона предложила докази, що вона може сповняти обовязки поліційного та мирового судді; в противнім разі її гроизть сувора кара.

У відповідь на сей лист дівчина заявила, що вона не кандидувала; вибрано її лишень завдяки тому, що кільканайцять товаришок, членькинь жіночого клюбу жартом виписало її імя на виборчій карточці.

Коли влада не приняла такої відповіди, лишень ще раз з натиском загрозили її карою. Дівчина заявила, що вона вибору не хоче, але, щоби уникнути кари, прийде уряд та предложить докази кваліфікації.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ